

Sak 8/2006

SKOLE- OG FORSKNINGSKVOTER

1. Oversikt over tildelte kvoter til forskningsformål 2005 og 2006:

Tabell 1: Tildelte kvoter i 2005 og 2006 av bunnfisk (eksklusiv blåkveite)

Institusjon	Tildelt 2005	Herav torsk	Tildelt 2006	Herav torsk
Havforskningsinstituttet	2755	2380	2268	1960
Overvåkningstjenesten	4800	3800	4800	3800
Utviklingsseksjonen	500	300	500	300
Norges Fiskerihøyskole	245	150	408,5	241,5
Høgskolen i Bodø	40	20	40	20
Skolekvoter ¹	200	150	200	150
Bufferkvoten	200	200	2755	400
Totalt	8740	7000	10871,5	6871,5

Tabell 2: Tildelte kvoter i 2005 og 2006 av blåkveite

Institusjon	Tildelt 2005	Tildelt 2006
Havforskningsinstituttet	2305	2350
Overvåkningstjenesten	165	-
Utviklingsseksjonen		
Norges Fiskerihøyskole	16	56
Høgskolen i Bodø		
Skolekvoter		
Bufferkvoten	514	2094
Totalt	3000	4500

Tabell 3: Tildelte kvoter i 2006 av pelagiske fiskesalg

	Makrell	NVG-sild	Nordsjøsild	Lodde
Havforskningsinstituttet	1780		120	50
Fiskeridirektoratet				
NFH				
Skolekvoter	1000		1000	
NIFES	400		300	
Sum	3180	3000	1420	50

Tabell 4: Oppfisket kantum i 2005

Art	Forskningfangst	Skolefangst	Totalfangst
Annen marin fisk	1	4	5
Annen skate og rokke	0		0
Barentshavslodde	1 053		1 053
Blåkveite	2 377		2 377
Breiflabb	1	0	1
Brosme	2	5	7
Flekksteinbit	8		8
Gråsteinbit	13	0	13
Havmus		0	0
Hummer	0		0
Hvitting	0		0
Hyse	8	2	10
Isgalt	2		2
Kolmule	12	1	13
Kongekrabbe	37		37
Kveite	1	0	1
Lange	2	1	3
Lyr	0	1	1
Lysing	0	0	0
Makrell	2 645	1 135	3 780
Nordsjøsild	403	672	1 075
Norsk arktisk hyse	631	2	633
Norsk arktisk torsk	5 603	22	5 625
Norsk vårgytende sild	2 422	1 145	3 567
Pigghå		0	0
Rødspette	1	0	1
Sei	453	11	465
Snabeluer	79		79
Steinbiter	0		0
Strømsild/Vassild	13		13
Taggmakrell (hestmakrell)	2	148	150
Uer (vanlig)	84	0	84
Uspesifisert fisk	0		0
Øyepål	41		41
Totalt	15 894	3 150	19 044

2. FORSKNINGSKVOTER

Saltvannsfiskeloven § 2 fjerde ledd gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å tillate vitenskaplige undersøkelser uten hensyn til andre bestemmelser i eller i medhold av loven. Hjemmelen benyttes til å tillate kvoteuttak til havforskning, og tillatelse kan gis uten hensyn til andre reguleringer som er fastsatt for den aktuelle bestand. Bestemmelsen gir således dispensasjon fra eventuelle andre uttaksbegrensninger eller forbud fastsatt i forskrift.

I NOU: 2005:10 Lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser heter det:

”Kvoter avsatt til havforskningsformål må likevel inngå i den nasjonale andel av totalkvoter som er fastsatt etter internasjonal avtale med annen stat, og en slik tillatelse må derfor gis innenfor det nasjonalt avsatte kvantum.”

Når det gjelder bunnfisk nord for 62° N blir det hvert år avtalt særskilte forskningskvoter innenfor vår fiskeriavtale med Russland. Hver part har i henhold til avtalen for 2006 i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon adgang til å fiske inntil 7000 tonn torsk, 4000 tonn annen bunnfisk, inkludert bifangst, og 4500 tonn blåkveite.

Hva angår forskningskvoter sør for 62° N har det i tidligere år ikke vært praksis å avtale særskilte forskningskvoter med EU. Det har heller ikke vært praksis at kvoter til forskningsformål trekkes fra de årlige totalkvoter. Dette med unntak av norsk vårgytende sild hvor Fiskeri- og kystdepartementet meddelte Fiskeridirektoratet 19. desember 2005 at kvantumet av NVG-sild som ville medgå til vitenskapelige undersøkelser og paktiske fiskeforsøk skulle trekkes fra norsk totalkvote før videre fordeling i 2006. Dette er således gjennomført i reguleringsforskriften for norsk vårgytende sild i 2006.

Norges Fiskarlags Landsstyre uttale 27. april 2004 om spørsmålet:

”Norges Fiskarlag vil innledningsvis gi uttrykk for at organisasjonen i prinsippet er imot at det skal avsette særskilte kvoter til forskningsformål som trekkes fra de årlige totalkvoter som er fastsatt til fordeling for kommersielt fiske. Det har opp gjennom alle år blitt bedrevet ulike forskningsaktiviteter for å kartlegge og overvåke fiskebestander som har hatt som konsekvens at noe fisk har blitt tatt ut av ulike bestander. Uttaket gjennom slikt strengt definerte forskningsaktiviteter vil uansett være marginalt i den store sammenheng, og det skulle derfor ikke være faglige argumenter for å trekke slike kvanta fra de kvoter som stilles til disposisjon for de fiskere som skal ha fiske som næringsgrunnlag.

Det vises i denne forbindelse til at det heller ikke har vært praksis å avtale spesielle kvoteavsetninger til forskningsformål med de parter vi inngår årlige fiskeriavtaler med, bortsett fra det som har skjedd i de siste år innenfor vår fiskeriavtale med Russland. Det fastsette ikke særskilte forskningskvoter i vår fiskeriavtale med EU, og det avsette heller ikke så vidt vi kjenner til egne forskningskvoter innenfor EU sine tildelt kvoter av fellesbestander i Nordsjøen.”

Det har til nå ikke vært diskutert kvoteavsetning til forskningsformål verken multilateralt med tanke på nvg-sild, kolmule og makrell eller bilateralt med EU med tanke på bestandene i Nordsjøen. Fiskeridirektoratet har ikke kjennskap til praksis i de andre landene vi samarbeider med når det gjelder avregning av forskningsfangst i forhold til totalkvoten. Etter Fiskeridirektørens oppfatning bør dette bli tema i de respektive forhandlingene med andre land, slik tilfelle er i fiskeriavtalen med Russland.

Med et samlet totaluttak til forskning og undervisning i 2005 på 19.044 tonn kan en vanskelig komme utenom en ordning der slike kvanta avregnes totalkvoten og går til fradrag i gruppekvotene. Som nevnt er vi imidlertid ikke der i dag, med unntak av bunnfisk nord for 62° N og fisket etter norsk vårgytende sild. Det bør imidlertid være et mål at kvoter avsatt til

havforskningsformål skal inngå i den nasjonale andel av totalkvoten. Dette bør imidlertid ikke bare gjelde for Norge, men også for de landene vi samarbeider med om kvoteavtaler.

En har de senere år opplevd et økende trykk på forskningskvoter, det er flere aktører inne i bildet og det dreier seg ikke bare om ressursforskning. Det er også en økning i for eksempel ernæringsmessig forskning med NIFES, Veterinærinstituttet, SINTEF og andre inne i bildet. I en tid der innmeldte forskningsbehov synes økende, er det viktig at en har en prinsipiell og åpen holdning til hvilke aktiviteter som det bør avstås kvoter til og prioriteringen av disse. Dette gjelder trolig ikke bare for forskningen i Norge men også for land vi samarbeider kvoteavtaler med. Det må erkjennes at det for en del forskning både er ønskelig og nødvendig å måtte avsette kvote. For andre formål kan dette være annerledes, og der anmodningen om tildeling av egne kvoter trolig også inngår som en del av selve forretningsideen med å få økonomisk grunnlag til å gjennomføre forskningen. For disse tilfelle er det grunnlag for å diskutere andre kilder til å gjennomføre finansiering av forskningen.

Fiskeridirektøren ber Reguleringsmøtet drøfte om:

- en bør innlemme alle forskningskvotene innenfor norsk totalkvote
- hvor store forskningskvotene bør være
- hvem som skal kunne få slike kvoter (tradisjonell ressursforskning/kvalitetsforskning

3. SKOLEKVOTER

Hjemmelen som benyttes til å tildele undervisningskvoter er saltvannsfiskekloven § 2 fjerde ledd, hvor det står at ”Fiskeridirektoratet kan tillate at vitenskaplige undersøkelser og praktiske fiskeforsøk utøves”. I utgangspunktet var denne hjemmelen ikke ment å omfatte undervisningskvoter, men myndighetene har tolket ordlyden utvidende slik at en begrenset bruk av fartøy i undervisningsøyemed kan forstås som ”praktiske fiskeforsøk”.

Undervisningskvoter er innført som en ordning for å søke å rekruttere ungdommer til fiskeryrket, og for å bidra til at videregående skoler skal kunne gjennomføre en tilfredstillende undervisning i praktiske ressursfag. Ordningen administreres av Fiskeridirektoratet og omfatter undervisningskvoter til videregående skoler for kurs i ”Grunnkurs naturbruk” og ”VK Fiske og fangst”. Skoler som tilbyr andre former for marin ressursfaglig utdanning, for eksempel fiskeindustri eller fiskehandel, har ikke fått tildelt undervisningskvoter. Det er i tillegg blitt tildelt noen begrensede kvoter til enkelte ungdomsskoler langs kysten. Noen av skolene gjennomfører høsting med eget fartøy eller leiefartøy, mens andre inngår avtaler med rederier om utplassering av elever på kommersielle fartøy. På landsbasis behandles det mellom 15 og 20 søknader om undervisningskvoter hvert år. For skoleåret 2006-2007 er det til sammen gitt 200 tonn bunnfisk nord for 62° N, 1.000 tonn norsk vårgytende sild, 1.000 tonn makrell og 1.000 tonn nordsjøsild. Dette er samme kvanta som for skoleåret 2003/2004, 2004/2005 og 2005/2006. Kvotene på pelagisk økte noe i perioden 2000-2003, før de ble strammet inn for skoleåret 2003/2004.

Når det gjelder undervisningskvoten av torsk, hyse og sei nord for 62° N avregnes disse av kvoten som er satt av til forskning i den årlige avtalen mellom Norge og Russland. Kvotene på pelagiske fiskesalg avsettes ikke som en del av kvotene med tredjeland. Kvoten av norsk vårgytende sild går imidlertid til fradrag på totalkvoten før fordeling av gruppekvoter. Dette er ikke tilfelle for makrell og nordsjøsild.

Fiskeri- og kystdepartementet delegerte kompetanse til å fatte vedtak om tildeling av skolekvoter til regionkontorene 1. mars 2003. Fiskeridirektoratet fastsetter fordelingsnøkkel innen 1. august hvert år, på bakgrunn av hvor mange søknader som er innvilget av regionkontorene. Søknadsfristen for den enkelte skole til regionkontorene er 20. juni hvert år, og søknadsfristen er gjort kjent via Fiskeri- og sikkerhetsfaglig Forum (FosFor). Innen 30. juni hvert år skal regionkontorene sende melding til Fiskeridirektoratet om hvilke søknader som innvilges. Vedtak om skolekvoter bør normalt være fattet før 15. august hvert år, før skolestart.

Størrelsen på den totale kvoten fastsettes hver år av Fiskeri- og kystdepartementet på bakgrunn av det ovennevnte disponeringsforslag fra Fiskeridirektoratet. Skolekvotene følger imidlertid skoleåret (i år 2006-2007).

Det har vært hevdet fra enkelte hold at incentivet til å søke om slike kvoter for noen skoler i første rekke er inntektsgrunnlaget som ligger i skolekvoten.

Fiskeridirektoratet gjennomførte tidligere i år en evaluering av skolekvoteordningen på oppdrag fra Fiskeri- og kystdepartementet. Vår konklusjon var at etter direktoratets syn så bør skolekvotene være av slik størrelse at de kan bidra til å gi elevene praktisk fiskeriopplæring, men heller ikke mer. Det er ikke sikkert at dagens nivå er tilfredsstillende i alle sammenhenger, men vi legger til grunn at en eventuell økning må skje innenfor de totalkvoter som er tilgjengelige for forsknings-, utdannings- og kommersielle formål. En økning av skolekvotene vil således føre til reduserte kvoter til andre formål. Den økonomiske avkastningen av skolekvotene skal kun være et bidrag til å styrke den fiskerifaglige undervisningen og ikke et middel til oppgradering og utrustning av den enkelte skole.

Fiskeridirektøren ber Reguleringsmøtet drøfte skolekvoteordningen og prinsipper for størrelsen på skolekvotene.